

8360 Keszthely
Zeppelin tér 3.
Tel.: 83/312-446

Goldmark Károly Művelődési Központ és Könyvtár

SZMSZ 1. sz. melléklet Gyűjtőköri szabályzat

Érvényes: 2024. március 1-től

I. Bevezetés

A *gyűjtőkör* a dokumentumok tartalmi, formai, földrajzi, kronológiai szempontból meghatározott kategóriáinak együttesét jelenti.

A gyűjtőkör részletes meghatározása a könyvtár *Gyűjtőköri szabályzatában* kap helyet, amely a könyvtár egyik alapdokumentuma, az SZMSZ része.

Hosszútávon meghatározza a gyűjtés irányát, így biztosítva a folyamatosságot.

A gyűjtemény a könyvtár szolgáltatásainak alapja, ezért a beszerzendő dokumentumok körét meghatározza:

- a könyvtár típusa
- a település demográfiai, gazdasági, kulturális jellemzői

A keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központ és Könyvtár *Fejér György Városi Könyvtára közművelődési könyvtár*, melynek feladata, hogy Keszthely, illetve az érintett térségi települések lakosságát ellássa az önműveléshez, tanuláshoz, szórakozáshoz stb. szükséges információkkal, dokumentumokkal.

II. A gyűjtés szempontjai

1. Tematikus gyűjtési szempont

A magyar könyvtermés egészéből válogatva gyűjt minden tudományágból. Kiemelt figyelmet kapnak a felsőoktatásban keresett szakkönyvek. A használói igények alapján egy vagy több példányban beszerzésre. Helytörténeti tematikájú szakkönyvek esetében a témát figyelembe véve igyekszünk 2 példányt beszerezni, egyet a helyismereti állományba, egyet pedig kölcsönzésre.

A felsorolás az Egyetemes Tizedes Osztályozás főosztályai szerint történik:

0 Általános művek

A tudomány és a szellemi munka, a könyv- és írástörténeti munkák. Bibliográfiák, Könyvtártani és könyvtárakkal kapcsolatos irodalom. Általános lexikonok, enciklopédiák.

1 Filozófia, Pszichológia

A filozófiatörténeti összefoglalások, a jelentősebb filozófiai irányzatok és a kiemelkedő filozófusok fontosabb munkái, életrajzai.

A pszichológia, logika, etika és esztétika jelentősebb összefoglaló munkái, tekintettel a tanuláshoz kapcsolódó igényekre is.

2 Vallás

A főbb vallásokról szóló átfogó, ismeretterjesztő könyveket. Különböző népek mitológiáit.

Az okkult irodalomból erősen válogatva.

3 Társadalomtudomány

Szociológiai, szociográfiai munkák közül az összegző jellegű munkák, valamint a tájegység szempontjából fontos művek gyűjtendők.

Az összefoglaló jellegű statisztikai kiadványok, melyek általános tájékoztatást nyújtanak. A megyét, a Balatont és szűkebb környezetünket érintő, az egyes szakterületekkel részletesen foglalkozó kiadványok.

Politika: Beszerzendők az állam elméletére, fejlődésére vonatkozó monografikus munkák, az aktuális politikával, valamint Magyarország és más államok kül- és belpolitikájával foglalkozó művek, különös tekintettel az Európai Unióval kapcsolatos kiadványokra.

Gazdaság: A közgazdaság alapvető művei, a gazdasági élet, gazdasági szervezet és történetének összefoglaló jellegű monográfiái. A munkával, munkaügyi kérdésekkel foglalkozó jogi kiadványok válogatva.

Az idegenforgalommal kapcsolatos kiadványokat kiemelten.

A jogtudomány területén az elsősorban gyakorlati szempontból fontos, keresett művek kerülnek beszerzésre, valamint a törvények és rendeletek különböző dokumentumtípusokban.

Hadtudomány: Azok a művek kerülnek beszerzésre, melyeknek általános történeti érdekességük és aktuális történelmi, politikai jelentőségük van.

Nevelés, oktatás: az összefoglaló jellegű neveléstudományi monográfiák, valamint a gyakorlati jellegű munkák kiemelt figyelemmel, az igények figyelembe vételével gyűjtendők.

Néprajz: gyűjtendő minden alapvető jellegű és helyismereti szempontból fontos mű.

5 Természettudományok

A korszerű természettudományos irodalom beszerzésére kell törekedni. Gyűjtendő a különböző tudományterületek (környezetvédelem, matematika, csillagászat, fizika, kémia, geológia, biológia, botanika, zoológia) lexikonjai, enciklopédiái, átfogó jellegű kézikönyvei és azok a művek melyek e tudományterületek megismeréséhez alapvetően fontosak.

6 Alkalmazott tudományok

Gyűjtendő az orvostudomány, a technika, a mezőgazdaság, nyomdaipar, a könyvvitel, a szervezeti- és vezetéstudomány, a könnyűipar és építőipar területén megjelent művek. Kiemelt figyelemmel beszerzendők a számítástechnikával kapcsolatos művek.

Mivel ez a szakterület fejlődik a legdinamikusabban ezért különösen fontos az újonnan megjelenő, korszerű és naprakész művek beszerzése.

7 Művészet, Szórakozás, Sport

A művészettel átfogóan foglalkozó kézikönyvek, a különböző korok művészetéről, stílusirányzatokról szóló művek. A képzőművészet ágait, technikáit bemutató kiadványok. Egy-egy jelentősebb alkotó műveit bemutató album. A zene, a játék, a színház- és filmművészet és a sport tárgykörében megjelenő, az általános érdeklődésre számot tartó művek.

8 Nyelv, Irodalom

Lehetőleg a teljesség igényével gyűjtendő a nyelvtudomány kézikönyvei, az egy- és többnyelvű szótárak, nyelvtörténeti, rendszertani művek, a finnugor

nyelvészettel foglalkozó szintézisek. Az egyes nyelvek tanulásához használható nyelvkönyvek, különösen az angol és német. Különböző nyelvek nyelvteni összefoglalói.

Átfogó irodalomtörténeti kézikönyvek, lexikonok beszerzendők. Gyűjtendő az irodalom elméletével, stílusirányzataival foglalkozó könyvek. Egy-egy jeles alkotó – külföldi és magyar egyaránt – életét, munkásságát bemutató monográfia, az igényekhez mértén akár több példányban is.

9 Földrajz, Életrajz, Történelem

Általános földrajzi összefoglalások, útleírások, térképek. A megnövekedett utazási igényekhez kapcsolódóan beszerzésre kerülnek a jelentősebb helyekről szóló, a környező országokat és hazánk különböző tájait bemutató útikönyvek. A Balatonról és Keszthelyről szólóak a teljesség igényével gyűjtendőek.

Életrajzok: a jelentősebb személyekről szóló életrajzok beszerzésre kerülnek.

Történelem: A művelődéstörténeti összefoglaló munkák és monográfiák mellett egy-egy nép, ill. kor bemutatását szolgáló kiadványok. Gyűjtendő a különböző népek és országok történetével, történelmével foglalkozó művek, kiemelten a magyar történelmet ismertető munkák. Jelentősebb történelmi személyiségeket bemutató kiadványok.

Szépirodalmi művek:

A világirodalom klasszikusainak művei, amennyiben még az adott kiadvány nem található meg a könyvtárban. A kortárs irodalomból a már jól ismert alkotók művei mellett az újonnan feltűnő szerzők műveiből is válogatni kell.

A klasszikus magyar írók megjelent művei teljességre törekvően gyűjtendőek, a mai magyar irodalomból válogatva, a jelentősebb alkotók művei. E csoportban a gyarapítás egyik meghatározó eleme az olvasók igénye. Ezért beszerzésre kerülnek a különböző műfajokban (krimi, fantasy, lektúr, stb.) az igényesebb kiadványok, a sikergyánús, vagy sikeres könyvek akár több példányban is. Helytörténeti állományba tartozó szépirodalmi kötetek esetében lehetőleg kölcsönözhető példányt is beszerzünk.

2. Tipológiai gyűjtési szempont

Könyvek:

Ez a dokumentumtípus adja a gyűjtemény alapját. Minden témakörből válogatva történik a gyűjtés.

Térképek:

Európáról, európai fővárosokról, Magyarországról és annak egyes városairól, tájegységeiről, a jelentősebb turisztikai célpontokról atlaszok, térképek beszerzésre kerülnek. Nemcsak földrajzi, hanem más, pl. történelmi atlaszok is gyűjthetők.

Időszaki kiadványok:

– napi- és hetilapok:

Magyar nyelven megjelenő, különböző irányzatokat képviselő általános jellegű napilapok gyűjtése történik. A vármegyei napilap kötetésre kerül, tartós megőrzés céljából, a többi 3 évig kerül megőrzésre. A hetilapok főleg aktuális témákat tárgyaló kiadványok, magazinok, válogatva kerülnek beszerzésre, az olvasói igényekhez igazodva.

– *folyóiratok:*

Egy-egy tudományterülethez kapcsolódó, átfogó jellegű, tudományos vagy népszerű stílusú kiadványokból válogatva, hogy minden főbb témából legyen legalább egy fajta.

Audiovizuális dokumentumok:

– *videokazetták, DVD-k:*

A klasszikus magyar filmművészet alkotásai, kötelező és ajánlott olvasmányok filmadaptációi, Oscar-díjas filmek kerülnek beszerzésre. A használói igényeket kielégítő igényes szórakoztató filmek mellett gyermekeknek szóló filmek és mesék is beletartoznak a gyűjtőkörbe erősen válogatva. Tudományos ismeretterjesztő és útifilmek is gyűjthetők. A videokazetta-állományt már nem gyarapítjuk, csak őrizzük.

– *CD lemezek:*

Komolyzenei és könnyűzenei lemezekből a jelentősebb műfajokat reprezentálva és a használói kör igényét figyelembe véve történik a válogatás. A zenei CD-állományt kismértékben gyarapítjuk (mivel az interneten egyre több alkotás érhető el). Irodalmi művek feldolgozásainak beszerzése kiemelt figyelemmel történik.

– *hangoskönyvek*

Hangoskönyvek magnószalagon és CD lemezen, MP3-as CD-n is megtalálhatók az állományban, előbbi őrizzük, utóbbit gyarapítjuk, elsősorban szépirodalmi művekkel.

– *magnókazetták*

Kis mennyiségben van jelen az állományban, és már nem gyarapítjuk.

– *bakelit lemezek*

Elsősorban komolyzenei klasszikusok, a magyar és külföldi könnyűzene meghatározó alakjainak művei szerepelnek az állományban. Már nem gyarapítjuk.

– *CD-ROM:*

A tájékoztatási munkát segítő, a nyelvtanuláshoz szükséges CD-ROM-ok kerültek beszerzésre, illetve a gyermekeknek szóló művek válogatva. Már nem gyarapítjuk, csak őrizzük.

3. Kronológiai szempont

Elsősorban az újonnan megjelenő, korszerű ismereteket hordozó dokumentumokból történik a válogatás. A régebben kiadott, az állományban nem található művek is beszerezhetők, illetve ajándékként elfogadhatók, amennyiben igény mutatkozik iránta és megfelel a gyűjtőköri szabályzatban előírtaknak.

A helyismerti gyűjteménybe időhatár nélkül gyűjtjük a dokumentumokat.

4. Nyelvi szempont

Az állomány nagy része magyar nyelvű dokumentumból áll. A nyelvtanulás elősegítésére beszerzésre kerülnek a főbb nyelvek tankönyvei, nyelvtani összefoglalói, szótárai, illetve kétnyelvű könyvek. Különös tekintettel az angol és a német nyelvre, főként ajándékozásból származó idegen nyelvű könyvek is az állományba kerülhetnek. Gyűjtendő még a Balatonról és Keszthelyről szóló, ill. hazánkról összefoglaló jellegű kiadványok is angol és német nyelven válogatva.

5. Földrajzi szempont

A helyismereti gyűjteménybe Keszthelyről, a Keszthely környéki településekről a teljesség igényével, a Balatonról és Zala vármegyéről szóló kiadványokat válogatva kell beszerezni.

6. Példányszám meghatározó szempont

A használati gyakoriság alapján általában egy példányban gyűjtjük a dokumentumokat. Kivételt képeznek a gyakrabban keresett művek (pl. kötelező és ajánlott olvasmányok, a gyermekkönyvtárban is beszerezhető szakirodalom, a felnőtt részlegben is megtalálható ifjúsági irodalom és a bestsellerré vált művek), melyekből több példány kerül beszerzésre.

III. Elkülönített könyvtári állományok gyűjtőköre

1. Olvasótermi állomány

A tájékoztatáshoz, tájékozódáshoz szükséges, magyar nyelven megjelent általános lexikonokkal, enciklopédiákkal, kézikönyvekkel gyarapítjuk. Ide kerülnek az egyes tudományágakat szintetizáló művek, monográfiák, szaklexikonok. A kereskedelemben kapható szótárak közül egy-egy ismert nyelv szótára (kézi- vagy nagyszótár), egy nyelvű szótárak, a magyar szépirodalom klasszikus költőinek művei egy-egy példányban. A magyar nyelven megjelent életrajzi lexikonok a teljesség igényével gyűjtendők.

2. Kézikönyvtár

Ide kerül a könyvtári szakirodalom. A magyar nyelven megjelenő általános és ajánló bibliográfiák (könyvészetek, egy-egy témáról, vagy személyről szóló). A könyv- és könyvtártudomány alapvető kézikönyvei, módszertani kiadványok. A tanulóhoz, továbbképzéshez szükséges könyvtári tankönyvek, ajánlott irodalom.

3. Helytörténeti gyűjtemény

A helyismereti munka a könyvtári tevékenység egyik kiemelkedő területe, tartalmát tekintve a város teljes irodalmát tárja fel.

A teljesség igényével gyűjtendő az olyan kurrens irodalom, amely városunkról, a „Balaton fővárosá”-ról szól. A természeti-, társadalmi-, gazdasági és kulturális élettel kapcsolatos kiadványok. Az idegenforgalom szerepe meghatározó a városban, ezért gyűjtjük az idegenforgalmi kiadványokat, statisztikákat is. A retrospektív kiadványok gyűjtését meghatározza, hogy a városban van a Balatoni Múzeum, amely könyvtárának egyik fő profilja

a Keszthelyre és a Balatonra vonatkozó irodalom összegyűjtése. Ugyancsak jelentős gyűjteménnyel rendelkezik a Helikon Kastélmúzeum Könyvtára e területen. A sajtóban megjelent cikkek, tudósítások összegyűjtése, feldolgozása a rendelkezésünkre álló keretek között folyamatos.

A környék településeiről szóló irodalom is gyűjtésre kerül, valamint a Balatonról és Zala vármegyéről szóló művek válogatva.

A helytörténeti gyűjteménybe kerülnek szépirodalmi művek is: helyi születésű, illetve itt élő alkotók művei, valamint a városról, szűkebb környezetéről, a Balatonról szóló alkotások.

A Helytörténeti gyűjtemény gyűjtőkörébe tartoznak a városban kiadott könyvek is, akkor is, ha nem helytörténeti a témája.

4. Színműtár

A klasszikus és a mai kortárs szerzők előadásra szánt művei, egy felvonásosok, vidám jelenetek, gyermekszíndarabok, iskolai ünnepségekhez kapcsolódó műsorok, módszertani kiadványok, bábjátékok, kabaréjelenetek stb.

5. Zeneműtár

– *Komolyzene*

Gyűjti a zeneirodalom klasszikusainak kiemelkedő alkotásait. A legnagyobb magyar zeneszerzők, előadók művei. Operák, operaáriák.

Egy-egy adott korszakot reprezentáló zenei összeállítás. Himnuszok, ünnepi összeállítások.

– *Könnyűzene*

A használói igényeknek megfelelően gyűjthető az ismertebb előadók, együttesek lemezei válogatva. Népszerű táncdalok, operettek, valamint egy-egy stílusirányzatot bemutató összeállítások, tánczenék. Jazz, rock, pop stb.

– *Népzene*

A magyar népdalok és népdalfeldolgozások, más népek zenéje válogatva, törekedve arra, hogy minél több nép zenéje legyen képviselve, európai és azon kívüli nemzetek is.

6. Gyermekkönyvtár

– *Ismeretterjesztő művek*

A gyermekek számára megjelenő ismeretterjesztő könyvek közül válogatva gyűjt az alábbi témakörökből

- nevelést szolgáló könyvek
- természettudományos művek, állatokról, növényekről szóló könyvek
- az ember természete, egészségügy
- technikáról, feltalálókra
- művészetéről, szórakozásról, sportról szóló művek
- helyesírási, nyelvtani szakkönyvek, nyelvtanulást segítő művek
- népszerű irodalomtörténeti, irodalomelméleti irodalom, írói életrajzok
- földrajzi felfedezések, útleírások, útikönyvek, térképek

– népszerű történelmi kiadványok, nagy emberekről, eseményekről szóló könyvek.

– *Mesék*

A népmese gyűjtemények, egy-egy nép meseirodalmát összegyűjtő kiadványok, a magyar és világirodalom meseíróinak alkotásai.

Gyűjthetők válogatva a kisgyermek számára készült, igényes kivitelű képeskönyvek, lapozók, leporellók.

– *Regények, elbeszélések*

Gyűjti a gyermekirodalom magyar és külföldi klasszikusainak alkotásait, az újonnan megjelenő gyermek- és ifjúsági regényeket, az iskolai kötelező és ajánlott olvasmányokat. A gyermekeknek is ajánlható felnőtt irodalomból válogatva.

– *Versek*

Gyermekverseket, a legnépszerűbb klasszikus költők válogatott vagy összes verseinek kiadását. Versantológiákat, versmondást segítő gyűjteményeket.

– *Színművek*

A gyermekeknek kiadott színdarabokat, jeleneteket, bábjátékokat tartalmazó kiadványokat, az iskolai és más ünnepekhez kapcsolódó irodalmi összeállításokat, jeleneteket tartalmazó műveket.

– *Folyóiratok*

A gyermekkönyvtár beszerzi az ismertebb, igényesebb tartalmú, gyermekeknek és kamaszoknak szóló folyóiratokat, valamint azokból is válogat, amelyek a gyermekek érdeklődésének megfelelnek.

IV. Állományapasztás

Az állományalakítás fontos része az apasztás is, melyre a következő esetekben kerül sor:

- a tartalmilag elavult könyvek
- a több példányban lévő, évek óta nem kölcsönzött művek
- a megrongálódott, elhasználódott, elvesztett könyvek

Az apasztást rendszeresen kell végezni, a törlésről pedig törlési jegyzéket kell készíteni.

A gyűjtőköri szabályzat meghatározásait befolyásolja a könyvtár környezetének alakulása (pl. új dokumentumtípusok elterjedése, használati értékének módosulása, a tudományfejlődés iránya stb.), ezért időnként módosulásra, ill. új szabályozásra lehet szükség.

V. Területi ellátás

Feladata a Zala vármegyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében az intézmény szolgáltatási körzetébe tartozó települési könyvtárak dokumentummal való ellátása az önművelődéshez, tanuláshoz, szórakozáshoz. Nemcsak felnőtt, hanem gyermekirodalmat is gyűjt. Ajándékozás útján is az állományba kerülhetnek dokumentumok.

1. A gyűjtés szempontjai

– Tematikus gyűjtési szempont

A magyar könyvtermés egészéből erősen válogatva gyűjt minden tudományágból. A szépirodalmi művek terén a világirodalom klasszikusait, kortárs irodalomból az ismert alkotókat. Magyar irodalomból a klasszikus magyar írók műveit gyűjti, valamint a kortárs irodalomból válogatva gyűjt. Beszerzésre kerülnek az olvasók igényei alapján is művek, különböző műfajokban.

– Tipológiai gyűjtési szempont

Elsősorban könyveket gyűjt. Ezek mellett kisebb számban térképeket, audiovizuális dokumentumokat. Elsősorban Magyarországról, tájegységeiről, városairól, valamint Európáról és európai fővárosokról.

– Kronológiai szempont

Elsősorban az új könyvekből válogatva, igény és lehetőség szerint a régebbi kiadású, az állományban nem szereplő műveket is beszerez.

– Nyelvi szempont

Az állomány nagy része magyar nyelvű. A nagyobb könyvtárak számára beszerzésre kerülnek a jelentősebb nyelvek tankönyvei, szótárai. Különös tekintettel az angol és a német nyelvre.

– Példányszám meghatározó szempont

A dokumentumokat igény szerint 1 példányban gyűjti. Kivételt képez a kötelező irodalom, amelyből szükség szerint több példány is beszerzésre kerül.

2. Csererendszer

Az intézmény a Könyvtári Információs és Közösségi Helyek számára évente több alkalommal csereanyagot biztosít, ezzel is növelve a települési könyvtárak állományában megforduló kötetek számát. A könyvtárak több cserekörzetre vannak bontva, földrajzi elhelyezkedésük alapján. Ez az állományrész csak időszakosan van elhelyezve a könyvtárakban, és forgó rendszerben kerül továbbmozgatásra. A csereanyagban főként szépirodalom kerül beszerzésre, valamint a legnagyobb érdeklődést kiváltó szakkönyvek.

3. Állományapasztás

A tartalmilag elavult könyvek, a több példányban lévő, évek óta nem kölcsönzött művek, valamint a megrongálódott, elhasználódott, elvesztett könyvek kivonásra kerülnek az állományból.

Az állomány apasztását rendszeresen, szakmai szempontok által meghatározott időközönként kell elvégezni. Az állományból kivont dokumentumokról törlési jegyzéket kell készíteni.

Keszthely, 2024. február 29.

.....
Stadler Tímea Kinga
igazgató

ZÁRADÉK:

Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatának 1. számú mellékletét képező Szabályzatot jóváhagyta Keszthely Város Önkormányzata Képviselő-testülete Emberi Erőforrások Bizottságaszámú határozatával, valamint Pénzügyi és Ügyrendi Bizottsága számú határozatával.

Keszthely, 2024. február 29.

.....
Manninger Jenő
polgármester

